

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Ruimte voor Maasdriel deelgebied De Zandmeren

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

27 oktober 2009 / rapportnummer 1934-56

1. OORDEEL OVER HET MER

Burgemeester en wethouders van de gemeente Maasdriel en Niba B.V. hebben het voornemen om een herinrichting uit te voeren in en rond het recreatiegebied De Zandmeren. De herinrichting heeft meerdere doelen: bijdrage aan hoogwaterveiligheid, woningbouw, natuurontwikkeling en verbetering van recreatiemogelijkheden. Voor de herinrichting is een bestemmingsplanwijziging en een vergunning ingevolge de Ontgrondingenwet noodzakelijk. Ten behoeve van de besluitvorming wordt de procedure voor milieueffectrapportage (m.e.r.) gevolgd. De gemeenteraad van Maasdriel is het (coördinerend) bevoegd gezag in deze procedure.¹

De Commissie voor de milieueffectrapportage (verder 'de Commissie') is van oordeel dat het MER de essentiële informatie bevat om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen in de besluitvorming.²

Het MER is gebruikt als ontwerpinstrument. Dat wil zeggen dat in het MER voor de verschillende planonderdelen is verkend welke variatiemogelijkheden er zijn, op basis waarvan integrale alternatieven voor de herinrichting van het plangebied zijn samengesteld. De stappen die in dit proces genomen zijn zijn navolgbaar, maar er ontbreekt een heldere samenvatting van het uiteindelijke resultaat. Uit het MER wordt verder niet expliciet duidelijk in hoeverre de alternatieven aan de verschillende doelstellingen voldoen.

De bestaande situatie en milieueffecten van de alternatieven zijn in het MER en diverse onderliggende rapporten voldoende beschreven. Uit een parallel uitgevoerde studie 'Haven Hedel' blijkt dat verplaatsing van de zandoverslagbedrijven, een belangrijke voorwaarde voor realisatie van de woningbouw, in principe haalbaar is. Een aantal (milieu)effecten van de planonderdelen zal bij de verdere uitwerking verder onderzocht moeten worden, maar deze zijn niet onderscheidend voor de vergelijking van de integrale alternatieven voor de Zandmeren.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht en worden aanbevelingen gedaan voor het vervolgtraject.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

² Het MER is niet samen met de ontwerp-besluiten ter visie gelegd. Door het ontbreken van de ontwerp-besluiten heeft de Commissie niet kunnen beoordelen of het MER inderdaad aan deze besluiten ten grondslag kan liggen. Voorafgaand aan de besluitvorming zal het bevoegd gezag moeten vaststellen of de resultaten van het MER in de nadere uitwerking zodanig zijn verwerkt dat het MER ten grondslag kan liggen aan het besluit, danwel dat een aanvulling op het MER nodig is.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL EN AANBEVELINGEN VOOR HET VERVOLG

2.1 Algemeen

Het MER is logisch opgebouwd vanuit de doelstellingen en randvoorwaarden voor het voornemen. In hoofdstuk 5 van het MER staat beschreven hoe de doelstellingen en randvoorwaarden zijn uitgewerkt in de verschillende planonderdelen. Vervolgens is op grond van de uitgevoerde (milieu)onderzoeken geanalyseerd welke variatiemogelijkheden er zijn voor de planonderdelen. Realistische variatiemogelijkheden zijn verwerkt in een drietal integrale alternatieven. De vanuit milieuoogpunt meest optimale variatiemogelijkheden maken onderdeel uit van het meest milieuvriendelijk alternatief (mma).

De opbouw is logisch en navolgbaar en het MER bevat voldoende informatie voor de onderlinge vergelijking van alternatieven. De Commissie heeft hierbij de volgende kanttekeningen:

- De samenvatting van het MER is niet zelfstandig leesbaar en onvolledig. De samenvatting geeft geen inzicht in de aanleiding en doelen van het voornemen, noch in de effecten van de alternatieven.
 - In § 2.3. van het MER zijn de doelstellingen van het voornemen benoemd. Daarbij is geen onderscheid gemaakt naar hoofd- en nevendoelestellingen. Uit de samenstelling van alternatieven wordt echter wel duidelijk dat de doelstellingen niet allemaal dezelfde prioriteit hebben. De alternatieven worden niet expliciet getoetst aan doelbereik. Daardoor is niet duidelijk in hoeverre de in § 2.3. van de startnotitie genoemde doelen bereikt zullen worden.³
 - De tabel met effectscores (§ 10.2 van het MER) is informatief, maar weinig overzichtelijk. De samenvoeging van verschillende toetsingscriteria tot een enkele score leidt tot onnodig informatieverlies.⁴
- De Commissie adviseert om bij de besluitvorming een zelfstandig leesbare samenvatting van de resultaten van het MER te publiceren, waarin aanleiding, doelen en doelbereik en milieueffecten van de alternatieven helder en overzichtelijk worden beschreven.

2.2 Planonderdelen

Voorwaarde voor de realisatie van woningen op en aan het water is de verplaatsing van de huidige zandoverslagbedrijven naar een andere locatie. Parallel aan het MER is een studie verricht naar de haalbaarheid van verplaatsing van de zandoverslagbedrijven naar een nieuwe locatie in Hedel. Hiervoor is aanleg van een nieuwe haven nodig. In het MER en de haalbaarheidsstudie is kort beschreven dat deze locatie is vergeleken met andere locaties binnen de gemeente Maasdriel. Op grond van een aantal deelonderzoeken wordt ge-

³ Een van de doelstellingen is “het bieden van aanvullende ontwikkelingsruimte voor recreatieondernemers Zandstraat”. Volgens § 5.6. van het MER is ontwikkelingsruimte voor recreatieondernemers echter nadrukkelijk geen onderdeel van het voornemen. In verschillende zienswijzen (nrs. 10, 11, 12 en 16, zie bijlage 2) wordt aangegeven dat het voornemen geen positieve bijdrage levert aan de recreatiemogelijkheden in het plangebied, maar daarvoor juist een verslechtering betekent.

⁴ Zo is de score voor “landschap en grondgebruik” opgebouwd uit uiteenlopende criteria als “landschappelijke structuur- en beeldkenmerken”, “verlies aan landbouwareaal” en “recreatiemogelijkheden”. De score voor “Hydraulica” is een samenvoeging van effecten op de waterstanddaling, dwarsstroming (hinder voor de scheepvaart) en morfologische effecten als gevolg van afname van de stroomsnelheid.

concludeerd dat aanleg van de haven in Hedel en verplaatsing van de zandoverslagbedrijven haalbaar is.

De Commissie is van oordeel dat de haalbaarheid van verplaatsing van de zandoverslagbedrijven voldoende is aangetoond. Zoals in de haalbaarheidsstudie is aangegeven zal nader onderzoek nodig zijn om te bepalen onder welke voorwaarden en met welke maatregelen realisatie van een nieuwe haven in Hedel mogelijk is. Uit het MER is niet duidelijk hoe de verdere besluitvorming over de haven van Hedel verloopt. Volgens hoofdstuk 2 van het MER maakt de locatie geen deel uit van het plangebied. Volgens hoofdstuk 5 is de haven onderdeel wel van het voornemen.⁵

Onder de te verplaatsen zandoverslagbedrijven bevindt zich een voormalige stortplaats. De effectbeoordeling in het MER is gebaseerd op de bevindingen van een verkennend onderzoek van de provincie Gelderland. Er zijn geen aanvullende onderzoeken uitgevoerd.

■ De Commissie adviseert om voordat wordt over gegaan tot realisatie van woningen op deze locatie nader bodemonderzoek uit te voeren. Hierbij moet rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat bij een nader onderzoek onverwachte knelpunten ontdekt kunnen worden.

2.3 Water en scheepvaart

Hinder voor de scheepvaart en jachthaven

Uit het MER blijkt dat het voornemen (onafhankelijk van de gekozen variant) leidt tot een toename van de dwarsstroming voor de scheepvaart van circa 0,4 m/s. Algemeen wordt er vanuit gegaan dat hinder voor de scheepvaart achterwege blijft als de dwarsstroomsnelheden kleiner zijn dan 0,3 m/s. In het MER worden hieraan echter geen conclusies verbonden. De Commissie merkt op dat een optimale dimensionering van de uitstroomopening (van de Zandmeren naar de Maas) de dwarsstroming waarschijnlijk kan beperken.

Uit het MER volgt dat bij uitvoering van het plan permanent een substantieel deel van de rivierafvoer door de Zandmeren zal stromen. Naar verwachting zal hierdoor een relatief sterke aanzanding in het zomerbed plaatsvinden, waarvan niet op voorhand gezegd kan worden dat de scheepvaart daar geen hinder van heeft.

Aanvullend op het MER is een notitie opgesteld over de gevolgen van het voornemen voor golfhoogten in de jachthaven. Geconcludeerd wordt dat de geringe toename van golfhoogten niet tot problemen zal leiden. Er is echter in deze notitie geen rekening gehouden met de mogelijkheid dat stroming en golfploop elkaar in sommige situaties kunnen versterken.⁶

■ De Commissie adviseert om bij de nadere uitwerking van het voornemen na te gaan welke optimalisatiemogelijkheden in het ontwerp en/of mitigerende maatregelen mogelijk zijn om deze potentiële knelpunten te ondervangen.

■ De Commissie adviseert om op basis van de resultaten van het MER na te gaan onder welke voorwaarden voor het voornemen een vergunning op grond van de Wet beheer rijkswaterstaatwerken zal worden verleend.

⁵ Uit zienswijzen nr. 3, 8 en 17 (zie bijlage 2) blijkt dat het onderdeel 'Haven Hedel' tot onduidelijkheid en onzekerheid bij omwonenden leidt.

⁶ In zienswijzen 10, 11 en 12 (zie bijlage 2) wordt erop gewezen dat bij hoogwater, in combinatie met noordelijke windrichtingen, de stroming en golfploop tot problemen voor de jachthaven kunnen leiden.

Waterkwaliteit

Een van de doelstellingen van het voornemen is het verbeteren van de (zwem)waterkwaliteit van de Zandmeren. In de huidige situatie treedt zomers regelmatig blauwalgenbloei op. Oorspronkelijk werd om deze reden voorzien in het realiseren van een doorstroomopening in de Zandstraat. In het MER blijkt dit onderdeel te zijn vervallen. Aangezien het zandstrand in een min of meer 'dode hoek' zal worden aangelegd is niet uit te sluiten dat in de toekomst blauwalgenbloei blijft voorkomen.

- De Commissie adviseert om bij besluitvorming aan te geven welke maatregelen eventueel genomen worden om blauwalgenbloei te voorkomen of te beperken.

2.4 Natuurontwikkeling

In het MER wordt ervan uitgegaan dat natuurontwikkeling onder andere zal plaatsvinden door agrarisch natuurbeheer. Het is echter onduidelijk wat daaronder wordt verstaan. De natuurwinst van agrarisch natuurbeheer is sterk afhankelijk van de wijze van uitvoering. De Commissie merkt op dat de rapportage 'Flora- en faunaonderzoek De Zandmeren' bruikbare adviezen en aanbevelingen bevat om de beoogde natuurwinst te realiseren (zie § 5.2.2 van dit rapport).

- De Commissie adviseert om bij besluitvorming aan te geven hoe wordt omgegaan met de aanbevelingen uit het flora- en faunaonderzoek en in het bestemmingsplan en/of via pachtovereenkomsten vast te leggen welke voorwaarden worden gesteld aan het agrarisch natuurbeheer.

2.5 Geluidhinder

Tijdens de aanleg- en inrichtingsfase wordt in bepaalde fasen de grenswaarde van 50 dB(A) op enkele woningen overschreden. Om deze overschrijding teniet te doen zullen geluidreducerende maatregelen worden getroffen. Zonder verdere argumentatie wordt echter de grenswaarde van 50 dB(A) gehanteerd. Terecht wordt aangegeven dat in beginsel het huidige referentieniveau van het omgevingsgeluid (ofwel de heersende achtergrondgeluidniveaus) bepalend is voor de vast te stellen grenswaarden. Het referentieniveau van het omgevingsgeluid in het plangebied is veel lager dan 50 dB(A). Pas na een bestuurlijke afweging kunnen hogere grenswaarden dan het referentieniveau van het omgevingsgeluid, tot maximaal 50 dB(A), worden gesteld. De afwegingen (zoals beperkte kosteneffectiviteit van extra maatregelen, de tijdelijke situatie) zijn echter niet in het MER opgenomen.

- Indien besloten wordt tot het vaststellen van (tijdelijke) hogere grenswaarden tot 50 dB(A) dient bij besluitvorming over de Wm-vergunning onderbouwd te worden op grond van welke afwegingen dit gebeurt.

Uit het MER blijkt dat in de eindsituatie, om woningbouw mogelijk te maken, geluidmaatregelen getroffen moeten worden bij de bedrijven H. Goesten en Van Gent. Zonder deze maatregelen zal een deel van de woningen niet realiseerbaar zijn.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing besluit-MER

Initiatiefnemer: Niba Projecten B.V., het College van Burgemeester en wethouders van gemeente Maasdriel

Bevoegd gezag: de gemeenteraad van Maasdriel

Besluit: wijziging bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C16.1

Activiteit: Gebiedsontwikkeling 'De Zandmeren', met als doelen: bijdrage aan hoogwaterveiligheid, woningbouw, natuurontwikkeling en verbetering van recreatiemogelijkheden. Hierbij is onder andere winning van delfstoffen aan de orde.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Staatscourant nr. 102, 31 mei 2007
ter inzage legging startnotitie van 31 mei 2007 tot en met 12 juli 2007
adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r. op 25 mei 2007
richtlijnenadvies uitgebracht op 7 september 2007
richtlijnen vastgesteld: 13 december 2007

kennisgeving MER: 19 augustus 2009
ter inzage legging MER: 20 augustus t/m 1 oktober 2009
aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r. op 29 juli 2009
toetsingsadvies uitgebracht: 27 oktober 2009

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)
drs. P.J. Jongejans (werkgroepsecretaris)
ir. J.A. Huizer
drs. J.A.A.M. Leemans
ir. J.H.A. Wijbenga
drs. F. Wijnants

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.10 van de Wet milieubeheer en de vastgestelde richtlijnen voor het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- MER Ruimte voor Maasdriel De Zandmeren, Niba Projecten B.V., 25 juni 2009, inclusief bijlagenrapporten.
- Haalbaarheidstudie Haven Hedel, Groen-planning Maastricht b.v., mei 2009, inclusief bijlagenrapporten.
- Notitie 'Golfhoogten in jachthaven Kerkdriel na ontgrondingen', Grontmij, 29 juli 2009.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. J.A.M. van Oers, Amsterdam
2. L.M. van den Heuvel, Kerkdriel
3. H.J.G. van Herwijnen, Hedel
4. H. de Rouw, Kerkdriel
5. A. Schüller, Kerkdriel
6. J.P. van Oort, Kerkdriel
7. Van Rooy, Kerkdriel
8. H. Hoenderop, H. Bontes en D. de Vries, Hedel
9. M.H.M. van Eeuwijk, Velddriel
10. Koninklijk Nederlands Watersport Verbond, regio Brabant, Kerkdriel
11. W.S.V. De Zandmeren, Kerkdriel
12. Dennenbos Jachthaven B.V., Baarle-Nassau
13. Y. Derksen, Kerkdriel
14. C.A.M. Oomen, Kerkdriel
15. P.S. van Walree, Alem
16. H.M.J. Pellegrom, Kerkdriel
17. D. Zuidam en D. Zuidam-van Maaren
18. N.V. Nederlandse Gasunie, Groningen
19. S. van de Braak, Velddriel
20. R. den Herder-van Engelen, Kerkdriel
21. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat Oost Nederland, Arnhem
22. Waterschap Rivierenland, Tiel
23. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Ruimte voor Maasdriel deelgebied De Zandmeren

Burgemeester en wethouders van de gemeente Maasdriel en Niba B.V. hebben het voornemen om een herinrichting uit te voeren in en rond het recreatiegebied De Zandmeren. De herinrichting heeft meerdere doelen: bijdrage aan hoogwaterveiligheid, woningbouw, natuurontwikkeling en verbetering van recreatiemogelijkheden. Voor de herinrichting is een bestemmingsplanwijziging en een vergunning ingevolge de Ontgrondingenwet noodzakelijk. Ten behoeve van de besluitvorming wordt de procedure voor milieueffectrapportage (m.e.r.) gevolgd.

ISBN: 978-90-421-2866-8

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

